

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
------------------	----------

ÚVOD	11
-------------	-----------

---

1. CHARAKTERISTIKA A DRUHY DERIVÁTŮ	13
--	-----------

1.1 EKONOMICKÝ, PRÁVNÍ A ÚČETNÍ ASPEKT VYMEZENÍ DERIVÁTŮ	13
1.1.1 EKONOMICKÁ PODSTATA DERIVÁTŮ	15
1.1.2 PRÁVNÍ VYMEZENÍ DERIVÁTŮ	22
1.1.3 ÚČETNÍ VYMEZENÍ DERIVÁTŮ	30
1.2 STRUKTURA DERIVÁTŮ	40
1.2.1 DERIVÁTY PODLE DRUHU RIZIKA A PODKLADOVÉHO INSTRUMENTU	41
1.2.2 DERIVÁTY PODLE CHARAKTERU PRÁVA	44
1.2.3 DERIVÁTY PODLE FORMY OBCHODOVÁNÍ	46
1.2.4 DERIVÁTY PODLE DOBY SPLATNOSTI	46
1.2.5 DERIVÁTY PODLE MOTIVU VYUŽITÍ	47
1.3 METODOLOGIE STATISTICKÉHO VYKAZOVÁNÍ DERIVÁTŮ	48
1.3.1 VYJADŘOVÁNÍ VELIKOSTI DERIVÁTOVÝCH OBCHODŮ	48
1.3.2 ČASOVÉ HLEDISKO PŘI STATISTICKÉM VYKAZOVÁNÍ	52

2. FORWARD RATE AGREEMENT	53
----------------------------------	-----------

2.1 PODSTATA FRA	53
2.1.1 SUBJEKTY SJEDNÁVAJÍCÍ FRA	54
2.1.2 FRA-OBDOBÍ	56
2.1.3 NOMINÁLNÍ HODNOTA FRA	57
2.1.4 MĚNA FRA	57
2.1.5 REFERENČNÍ ÚROKOVÁ SAZBA	57
2.2 PODSTATA PLNĚNÍ Z FRA A JEHO VYUŽITÍ	58
2.2.1 VYPOŘÁDÁNÍ FRA KONTRAKTŮ	58
2.2.2 ODVOZENÍ VÝŠE PLNĚNÍ Z FRA	59
2.3 OHODNOCOVÁNÍ A OCEŇOVÁNÍ FRA	60
2.3.1 HODNOTA A CENA PEVNÝCH DERIVÁTOVÝCH KONTRAKTŮ	60
2.3.2 VYMEZENÍ PODMÍNEK DOKONALÉHO TRHU	61
2.3.3 PRINCIP URČENÍ VÝŠE ROVNOVÁŽNÉ FRA-SAZBY	62
2.3.4 PRINCIP STANOVENÍ HODNOTY FRA	66
2.4 MOŽNOSTI VYUŽITÍ FRA	67
2.5 VÝVOJ TRHU FRA	69

3. SWAPY

73

3.1 INSTRUMENTY PŘEDCHÁZEJÍCÍ SWAPŮM	73
3.1.2 PARALLEL LOAN.....	73
3.1.3 BACK-TO-BACK LOAN.....	75
3.2 ANALÝZA TRENDŮ NA SWAPOVÉM TRHU	77
3.2.2 STRUKTURA ÚČASTNÍKŮ TRHU A JEJÍ VÝVOJ.....	77
3.3 CHARAKTERISTIKA SWAPŮ A PŘEHLED JEJICH ZÁKLADNÍCH DRUHŮ.....	80
3.4 ÚROKOVÉ SWAPY	82
3.4.2 KUPÓNOVÉ SWAPY.....	82
3.4.3 BAZICKÉ SWAPY	83
3.5 MĚNOVÉ SWAPY	84
3.6 AKCIOVÉ SWAPY	86
3.7 KOMODITNÍ SWAPY	86
3.8 ZVLÁŠTNÍ DRUHY SWAPŮ	87
3.8.2 KOKTEJLOVÉ SWAPY (COCKTAIL SWAPS, MULTI LEG SWAPS).....	87
3.8.3 REVOLVING SWAP FACILITIES	89
3.8.4 FORWARD SWAPS.....	89
3.8.5 ZERO BOND SWAPS.....	90
3.8.6 AMORTIZAČNÍ SWAPY	91
3.9 OCEŇOVÁNÍ A OHODNOCOVÁNÍ SWAPŮ.....	92
3.9.2 CENA ÚROKOVÉHO SWAPU.....	92
3.9.3 HODNOTA SWAPU	95
3.10 MOŽNOSTI VYUŽITÍ SWAPŮ.....	95
3.10.2 ZAJIŠTĚNÍ PROTI ÚROKOVÉMU A MĚNOVÉMU RIZIKU	96
3.10.3 SPEKULACE.....	101
3.10.4 SNÍŽENÍ NÁKLADŮ NA ZÍSKÁNÍ KAPITÁLU.....	101
3.10.5 DOSAŽENÍ DODATEČNÝCH ÚROKOVÝCH VÝNOSŮ	105
3.11 MOŽNOSTI PŘEDČASNÉHO ZRUŠENÍ SWAPU	105
3.11.2 UZAVŘENÍ POZICE PROSTŘEDNICTVÍM SWAPU OPAČNÉHO	105
3.11.3 PRODEJ SWAPU NA SEKUNDÁRNÍM TRHU.....	106
3.11.4 JEDNOSTRANNÉ ZRUŠENÍ SWAPU.....	107
3.12 NĚKTERÉ PRÁVNÍ ASPEKTY SWAPOVÝCH KONTRAKTŮ	107
3.12.2 SWAPOVÉ SMLOUVY	107
3.12.3 UZAVÍRACÍ ZAPOČTENÍ	108

4. SYSTÉM OBCHODOVÁNÍ BURZOVNÍCH DERIVÁTŮ..... 111

4.1 DERIVÁTOVÉ BURZY	111
4.1.1 ČLENSTVÍ NA DERIVÁTOVÉ BURZE	112
4.2 SUBJEKTY BURZOVNÍCH DERIVÁTOVÝCH OBCHODŮ	114
4.3 CLEARINGOVÝ DŮM A JEHO FUNKCE V BURZOVNÍCH OBCHODECH.....	117
4.3.1 DRUHY ČLENSTVÍ V CLEARINGOVÉM DOMU.....	117
4.3.2 MODELY ZAČLENĚNÍ CLEARINGOVÝCH DOMŮ	120
4.3.3 GARANCE SPLNĚNÍ SJEDNANÝCH OBCHODŮ.....	121
4.3.4 TRENDY V OBLASTI CLEARINGOVÝCH DOMŮ	123

4.4	PRŮBĚH BURZOVNÍCH DERIVÁTOVÝCH KONTRAKTŮ	124
4.4.1	MARŽOVÝ SYSTÉM FUTURES OBCHODŮ	125
4.4.2	PRINCIP ODVOZENÍ VÝŠE MARŽÍ U FUTURES	126
4.4.3	MARŽOVÝ SYSTÉM U BURZOVNÍCH OPCÍ	128
4.4.4	FORMA POČÁTEČNÍ MARŽE.....	131
4.4.5	HRUBÉ VS. ČISTÉ MARŽE	133
4.4.6	MODIFIKACE MARŽOVÝCH SYSTÉMŮ	134
4.4.7	ZHODNOCENÍ MARŽOVÝCH SYSTÉMŮ.....	136
4.4.8	DENNÍ CENOVÉ LIMITY	138
4.4.9	PRINCIP DENNÍHO VYROVNÁVÁNÍ ZISKŮ A ZTRÁT	141

5. FINANCIAL FUTURES 143

5.1	DŮVODY VZNIKU A VÝZNAM FUTURES TRHŮ	143
5.2	HISTORIE FUTURES TRHŮ	143
5.3	ANALÝZA VÝVOJE FUTURES TRHU	145
5.4	DEFINICE FINANCIAL FUTURES	152
5.4.1	FUTURES JAKO BURZOVNÍ KONTRAKT	152
5.4.2	SUBJEKTY FUTURES KONTRAKTŮ	153
5.4.3	SPLATNOST FUTURES KONTRAKTŮ	154
5.4.4	VELIKOST FUTURES KONTRAKTŮ	154
5.4.5	DRUHY BAZICKÝCH INSTRUMENTŮ	155
5.4.6	CENA FUTURES KONTRAKTŮ	155
5.5	PRŮBĚH FUTURES KONTRAKTU	157
5.5.1	VYROVNÁNÍ POZICE PROSTŘEDNICTVÍM POZICE ZRCADLOVÉ.....	158
5.5.2	VYPOŘÁDÁNÍ KONTRAKTU V DOBĚ SPLATNOSTI	158
5.6	OCEŇOVÁNÍ FUTURES KONTRAKTŮ	163
5.6.1	OCEŇOVÁNÍ FUTURES KONTRAKTŮ NA CARRYABLE ASSETS	164
5.6.2	VZTAH FUTURES CEN A OČEKÁVANÝCH BUDOUCÍCH SPOTOVÝCH CEN.....	173
5.6.3	BÁZE	181
5.7	DRUHY FUTURES	182
5.7.1	DLOUHODOBÉ ÚROKOVÉ FUTURES	183
5.7.2	KRÁTKODOBÉ ÚROKOVÉ FUTURES	189
5.7.3	AKCIOVÉ FUTURES	190
5.7.4	MĚNOVÉ FUTURES	191

6. OPCE..... 195

6.1	ANALÝZA TRENDŮ NA OPČNÍM TRHU	195
6.2	CHARAKTERISTIKA OPCÍ.....	199
6.3	ZÁKLADNÍ OPČNÍ POZICE	200
6.3.2	KOUPĚ KUPNÍ OPCE - LONG CALL	200
6.3.3	PRODEJ KUPNÍ OPCE - SHORT CALL	202
6.3.4	KOUPĚ PRODEJNÍ OPCE - LONG PUT	203
6.3.5	PRODEJ PRODEJNÍ OPCE - SHORT PUT	204
6.4	KOMBINACE ZÁKLADNÍCH OPČNÍCH POZIC.....	205

6.4.2	SYNTHETIC FORWARD.....	205
6.4.3	STRADDLE.....	208
6.4.4	STRANGLE.....	210
6.4.5	SPREAD.....	213
6.5	OCEŇOVÁNÍ A OHODNOCOVÁNÍ OPCÍ	217
6.5.2	VNITŘNÍ HODNOTA OPCE.....	217
6.5.3	ČASOVÁ HODNOTA OPCE.....	219
6.5.4	MODELÝ OCEŇOVÁNÍ OPCÍ.....	222
6.5.5	VLIV ZMĚNY FAKTORŮ NA OPCNÍ PRÉMII - ŘECKÉ PROMĚNNÉ.....	223
6.5.6	MEZE OPCNÍCH PRÉMII	225
6.5.7	MEZE PUT OPCÍ	227
6.5.8	PUT-CALL PARITA	229
6.6	MOŽNOSTI VYUŽITÍ OPCÍ	230

7. JINÉ OPCNÍ DERIVÁTY **233**

7.1	CAP	233
7.1.1	CAP PRÉMIE	236
7.1.2	VYUŽITÍ CAP	237
7.2	FLOOR.....	240
7.2.1	VYUŽITÍ FLOOR.....	240
7.3	COLLAR	241
7.3.1	VYUŽITÍ COLLAR.....	242
7.3.2	ZVLÁŠTNÍ VARIANTY COLLAR.....	243
7.4	VÝHODY CAPS, FLOORS A COLLARS	245
7.5	OPCNÍ LISTY	245
7.5.1	CHARAKTERISTIKA OPCNÍCH LISTŮ	245
7.5.2	SROVNÁNÍ OPCNÍCH LISTŮ A OPCÍ	246
7.5.3	OPCNÍ LISTY NA AKCIE.....	247
7.5.4	CENA OPCNÍHO LISTU, ÁŽIO A OPCNÍ PRÉMIE	247
7.5.5	PÁKOVÝ EFEKT	248
7.5.6	VÝHODY A NEVÝHODY OPCNÍCH LISTŮ NA AKCIE	249
7.5.7	DALŠÍ DRUHY OPCNÍCH LISTŮ	250
7.6	SWAPTION.....	250
7.6.1	VYUŽITÍ SWAPTION.....	251
7.7	EXOTICKÉ OPCE	253
7.7.1	MODIFIKACE STANDARDNÍCH OPCÍ	254
7.7.2	OPCE VÁZANÉ NA VÝVOJ CENY BAZICKÉHO INSTRUMENTU	255
7.7.3	OPCE VÁZANÉ NA KORELACI VÍCE FAKTORŮ	257

8. ÚČETNÍ ZOBRAZENÍ DERIVÁTŮ..... **259**

8.1	PRVOTNÍ ZACHYCENÍ V DOBĚ SJEDNÁNÍ DERIVÁTU.....	259
8.2	ÚČETNÍ ZACHYCENÍ V PRŮBĚHU DOBY DO SPLATNOSTI DERIVÁTU.....	261

8.2.1	ZAJIŠŤOVACÍ DERIVÁTY ZAJIŠŤUJÍCÍ OČEKÁVANÉ PENĚŽNÍ TOKY	263
8.2.2	OSTATNÍ DERIVÁTY	264
8.3	UKONČENÍ DERIVÁTOVÉHO KONTRAKTU	264
8.3.1	REALIZACE OBCHODU FYZICKÝM DODÁNÍM.....	264
8.3.2	OSTATNÍ PŘÍPADY	265
8.3.3	ČASOVÉ ROZLIŠENÍ	265

SLOVNÍČEK..... 267

LITERATURA..... 282